COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 17.12.2025
COM(2025) 770 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind punerea în aplicare a Fondului pentru inovare în 2024

Cuprins

1. Contribuțiile portofoliului de proiecte la obiectivele UE privind neutralitatea climatică 2

2. Obiectivele intermediare de punere în aplicare pentru anul 2024 4
2.1. Cereri de propuneri de granturi 4
2.1.1. Rezultatele cererii de propuneri IF23 NZT 4
2.1.2. Lansarea cererilor de propuneri IF24 8
2.2. Licitații 9
2.2.1. Rezultatele licitației IF23 9
2.2.2. Lansarea licitației IF24 10
2.2.3. Licitații ca serviciu 10
2.3. Legături cu alte programe 11
2.3.1. Banca Europeană de Investiții (BEI) 11
2.3.2. Platforma Tehnologii strategice pentru Europa (STEP) 12

3. Situația portofoliului Fondului pentru inovare în 2024 12
3.1. Prezentare generală a rezultatelor cererilor de propuneri 12
3.2. Maturitatea proiectelor, stadiul punerii în aplicare și provocările 13
3.3. Portofoliu în funcție de sector 14
3.4. Echilibrul geografic 16
3.5. Evitarea emisiilor de GES 20

4. Comunicare și creșterea vizibilității 20
4.1. Rețeaua de puncte naționale de contact 20
4.2. Grupul de experți al Fondului pentru inovare și implicarea părților interesate 21
4.3. Schimbul de cunoștințe 21
4.4. Povești de succes 22

5. Concluzii 22

În temeiul articolului 10a alineatul (8) din Directiva EU ETS, Comisia Europeană trebuie să raporteze anual Comitetului privind schimbările climatice cu privire la punerea în aplicare a Fondului pentru inovare (denumit în continuare „fondul”), care urmărește să ofere soluții pentru decarbonizarea sectoarelor vizate de schema UE de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS) pe piață în întregul Spațiu Economic European (SEE). Acest instrument de finanțare sprijină implementarea unor tehnologii inovatoare și a unor proiecte emblematice care promit reduceri semnificative ale emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) și care pot demonstra argumentele economice ale unei „industrii curate”. Instrumentul a fost conceput ca parte a Pactului verde european și în conformitate cu obiectivele Acordului de la Paris pentru a sprijini tranziția Europei către neutralitatea climatică, consolidându-i în același timp competitivitatea.

Fondul sprijină proiectele prin granturi forfetare (granturi periodice) și contribuții unitare (licitații).

Prezentul raport detaliază alocarea fondurilor acordate proiectelor pe sectoare și pe țări eligibile și analizează contribuțiile acestora la obiectivele de politică ale UE, acoperind punerea în aplicare a fondului în perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2024.

1. CONTRIBUȚIILE PORTOFOLIULUI DE PROIECTE LA OBIECTIVELE UE PRIVIND NEUTRALITATEA CLIMATICĂ

Planul industrial al Pactului verde urmărește să sporească competitivitatea industriei europene cu zero emisii nete, în special prin Regulamentul privind industria „zero net”, care stabilește obiective pentru capacitatea de producere de tehnologii „zero net” și accelerează implementarea unei astfel de capacități. Fondul sprijină în mod direct aceste politici prin introducerea unei teme specifice pentru producția de tehnologii curate, cu un buget de 1,4 miliarde EUR în cadrul cererii de propuneri a Fondului pentru inovare pentru tehnologii „zero net” din 2023 (IF23 NZT) pentru granturi periodice. În ansamblu, acest lucru a condus la sprijinirea prin intermediul fondului a unui portofoliu ([1]) solid de proiecte de promovare a producției de tehnologii-cheie în tranziția către neutralitatea climatică. În total, în cadrul cererii de propuneri IF23 NZT au fost selectate 25 de noi proiecte de producție de tehnologii curate, pe lângă cele 15 proiecte existente axate pe dezvoltarea, construirea și exploatarea instalațiilor de producție pentru componente-cheie în domenii precum stocarea energiei, energia din surse regenerabile și industriile energointensive.

(i) Astfel, sprijinul total din partea fondului pentru producerea de tehnologii „zero net” ([2]) la nivelul UE se va ridica la 2,4 miliarde EUR. Aceste proiecte vizează instalarea unei capacități de producție de energie solară fotovoltaică de 8,1 GW pe an și a unei capacități de producție de electrolizoare de 11,6 GW pe an.

(ii) În total, începând cu anul 2020, 41 de proiecte de inovare și peste 5 miliarde EUR din Fondul pentru inovare au fost alocate sprijinirii gestionării industriale a carbonului. Aceasta include o capacitate de captare a CO_2 de 18,6 milioane de tone pe an pentru captarea și stocarea dioxidului de carbon (CSC) (care ar putea îndeplini 37 % din obiectivul privind capacitatea de injectare de CO_2 prevăzut în Regulamentul privind industria „zero net”) și o capacitate de injectare de CO_2 de până la 11,7 milioane de tone pe an (23 % din obiectivul privind capacitatea de injectare de CO_2 prevăzut în Regulamentul privind industria „zero net”).

([1]) Proiectele atribuite în cadrul cererii de propuneri IF23 sunt incluse în raportul din 2024, deși acordul de grant aferent a fost semnat la începutul anului 2025.

([2]) Proiecte din sectoarele Fondului pentru inovare care produc componente pentru energia din surse regenerabile, stocarea energiei sau industria energointensivă.

Fondul va crește, de asemenea, ponderea energiei din surse regenerabile în mixul de energie electrică și va îmbunătăți securitatea energetică prin sprijinirea implementării specifice a tehnologiilor vizate în Directiva revizuită privind energia din surse regenerabile, în Planul de acțiune european pentru energia eoliană și în strategia de realizare a ambițiilor UE pentru energia din surse regenerabile offshore. Incluzând proiectele selectate în cadrul cererii de propuneri IF23, Fondul pentru inovare sprijină 11 proiecte privind energia eoliană sau fabricarea echipamentelor aferente (prin care se acordă un ajutor în valoare de 375 de milioane EUR), 14 proiecte privind energia solară și fabricarea echipamentelor aferente (607 milioane EUR), cinci proiecte privind hidroenergia și energia oceanică (118 milioane EUR) și un proiect privind energia geotermală (92 de milioane EUR).

Planul REPowerEU pune în evidență hidrogenul produs prin utilizarea energiei electrice din surse regenerabile, cunoscut sub denumirea de „hidrogen RFNBO” ([3]), ca o opțiune neutră din punct de vedere climatic pentru sectoarele greu de decarbonizat. Fondul sprijină demonstrarea tehnologiilor inovatoare bazate pe hidrogen din surse regenerabile și, prin urmare, are un rol esențial în punerea în aplicare a strategiei pentru hidrogen a UE. Prin rezultatele anunțate și existente ale cererii de propuneri IF23, se acordă finanțare pentru 27 de proiecte cu o capacitate de a produce peste 750 de kilotone de combustibili din surse regenerabile de origine nebiologică (RFNBO) și hidrogen cu emisii scăzute de carbon pe an.

Stocarea energiei este esențială atât pentru sectorul mobilității, cât și pentru echilibrarea aprovizionării cu energie electrică la nivel de rețea. Fondul pentru inovare a acordat 752 de milioane EUR pentru 13 proiecte de mobilitate, stocare pe piața intrazilnică și stocare pe termen lung. Printre acestea se numără stocarea energiei termice în roci granitice, stocarea subterană a căldurii pentru sistemele de termoficare, sistemele de stocare a energiei cu acumulatori (BESS) la nivel de rețea și stocarea energiei electrice prin hidropompare.

Fondul sprijină, de asemenea, dezvoltarea combustibililor alternativi, în conformitate cu Regulamentul ReFuelEU în domeniul aviației și cu Regulamentul FuelEU în domeniul maritim:

(i) 1,6 miliarde EUR pentru proiecte în domeniul combustibililor, inclusiv 612 milioane EUR pentru combustibilii produși exclusiv pentru sectorul transporturilor. Printre acestea se numără 14 proiecte privind hidrogenul (522 de milioane EUR), cinci proiecte privind e-metanolul (273 de milioane EUR), trei proiecte privind amoniacul (530 de milioane EUR), două proiecte privind combustibilul de aviație durabil (SAF) (206 milioane EUR), două proiecte privind e-metanul (87 de milioane EUR) și un proiect privind biometanul lichefiat (4 milioane EUR).

(ii) Opt proiecte axate pe mobilitate vizează evitarea a 27 de milioane de tone echivalent CO_2. Printre acestea se numără șase proiecte din sectorul maritim care au primit sprijin specific în valoare de 211 milioane EUR și 95 de milioane EUR sub formă de finanțare pentru o aeronavă electrică.

În cele din urmă, proiectele din cadrul fondului prezintă un potențial semnificativ de a contribui la îndeplinirea obiectivelor Legii europene a climei de reducere a emisiilor de GES cu 963 Mt echivalent CO_2 pe o perioadă de 10 ani ([4]). Având în vedere potențialul ridicat de reproductibilitate al tehnologiilor implementate, aceasta va reprezenta o contribuție substanțială la transformarea Europei în primul continent neutru din punct de vedere climatic din lume până în 2050.

La sfârșitul anului 2024, Fondul pentru inovare semnase sau selectase 199 de proiecte în 26 de țări, alocând un sprijin total de 11,2 miliarde EUR.

([3]) Combustibili de origine nebiologică din surse regenerabile.

([4]) Inclusiv proiectele selectate în cadrul cererii de proiecte IF23.

Tabelul de mai jos oferă o imagine de ansamblu a acestor proiecte în funcție de categorie:

	Proiecte selectate în cadrul cererii de proiecte IF23		Proiecte din portofoliul existent		Proiecte combinate	
	Numărul de proiecte	**Finanțare**	**Numărul de proiecte**	**Finanțare**	**Numărul de proiecte**	**Finanțare**
Captarea și stocarea geologică a carbonului (CSC)	8	936 160 409 EUR	12	1 987 720 372 EUR	20	2 923 880 781 EUR
Industriile energointensive (EII)	39	1 831 432 232 EUR	61	3 278 349 963 EUR	100	5 109 782 195 EUR
Stocarea energiei (ES)	12	1 099 273 509 EUR	16	374 380 998 EUR	28	1 473 654 507 EUR
Stocarea energiei din surse regenerabile (RES)	18	524 228 263 EUR	25	799 278 346 EUR	43	1 323 506 609 EUR
Mobilitate (MOB)	8	377 956 916 EUR	0	EUR-	8	377 956 916 EUR
Total	**85**	**4 769 051 328 EUR**	**114**	**6 439 729 680 EUR**	**199**	**11 208 781 008 EUR**

2. OBIECTIVELE INTERMEDIARE DE PUNERE ÎN APLICARE PENTRU ANUL 2024

2.1. Cereri de propuneri de granturi

2.1.1. Rezultatele cererii de propuneri IF23 NZT

La 12 aprilie 2024, Direcția Generală Politici Climatice (DG CLIMA) a anunțat că au fost depuse 337 de propuneri din 27 de țări în cadrul cererii de propuneri a Fondului pentru inovare pentru tehnologii „zero net” din 2023 (cererea de propuneri IF23 NZT) ([5]). Serviciul de asistență a fost deschis în perioada de depunere a propunerilor și a răspuns la 1 106 întrebări din partea solicitanților.

În cadrul propunerilor, care vizează reducerea emisiilor de GES cu aproape 1,4 miliarde de tone echivalent CO_2 în primii 10 ani de funcționare, s-au solicitat în total 24,6 miliarde EUR (de peste șase ori bugetul disponibil). Nivelul fără precedent de participare la cererea de propuneri IF23 confirmă rolul esențial pe care îl are fondul în sprijinirea pionierilor europeni în domeniul tehnologiilor curate și în extinderea capacității de producție a UE de tehnologii „zero net”.

Numărul de propuneri primite pentru fiecare **temă** eligibilă variază:

(i) 137 de propuneri pentru proiecte generale la scară mare,
(ii) 56 de propuneri pentru producția de tehnologii curate,
(iii) 51 de propuneri pentru proiecte generale la scară medie și proiecte-pilot,
(iv) 42 de propuneri pentru proiecte generale la scară redusă.

În cadrul producției de tehnologii curate, majoritatea propunerilor au vizat fabricarea de componente pentru producția de hidrogen. Restul propunerilor au vizat lanțul valoric al bateriilor și energia din surse regenerabile: energia solară, energia eoliană și pompele de căldură.

([5]) Cererea de propuneri IF23 a fost lansată la 23 noiembrie 2023, cu un buget disponibil de 4 miliarde EUR, inclusiv 1,4 miliarde EUR în mod specific pentru proiecte privind producția de tehnologii curate.

În categoria mobilității ([6]) (10 % din numărul de propuneri primite), peste 70 % din propuneri au vizat sectorul maritim.

La 23 octombrie 2024, la sfârșitul procedurii de evaluare, DG CLIMA a anunțat că investește venituri provenite din comercializarea certificatelor de emisii în valoare de aproape 4,8 miliarde EUR în 85 de proiecte selectate din 18 țări ([7]). Aceste proiecte ar trebui să fie demarate înainte de 2030 și ar putea reduce emisiile de GES cu aproximativ 476 de milioane de tone echivalent CO_2 în primii 10 ani de funcționare.

Numărul de proiecte selectate pentru fiecare **categorie** eligibilă a variat:

(i) 47 de proiecte pentru industriile energointensive, inclusiv captarea, utilizarea și stocarea dioxidului de carbon (din cele 204 propuneri primite),
(ii) 18 proiecte pentru energia din surse regenerabile (din 65 de propuneri primite),
(iii) 12 proiecte pentru stocarea energiei (din 35 de propuneri primite),
(iv) 8 proiecte pentru mobilitate, inclusiv transportul maritim, aerian și rutier (din 34 de propuneri primite).

Pentru prima dată, toate cele 149 de proiecte care au trecut cu succes de evaluare au primit marca STEP, o nouă etichetă de calitate acordată proiectelor de înaltă calitate care contribuie la obiectivele platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP). Pe lângă cele 85 de proiecte preselectate pentru finanțare, marca s-a acordat, de asemenea, pentru 64 de proiecte care au obținut un punctaj mai mare decât toate pragurile de evaluare, dar care nu au fost selectate pentru finanțare. Acest lucru le va facilita accesul la noi oportunități de sprijin public și privat.

([6]) Această nouă categorie a fost adăugată pentru a respecta revizuirea din 2023 a Directivei EU ETS.
([7]) În prezent, inclusiv Estonia și Slovacia. Numărul de proiecte selectate se poate modifica după elaborarea acordului de grant.

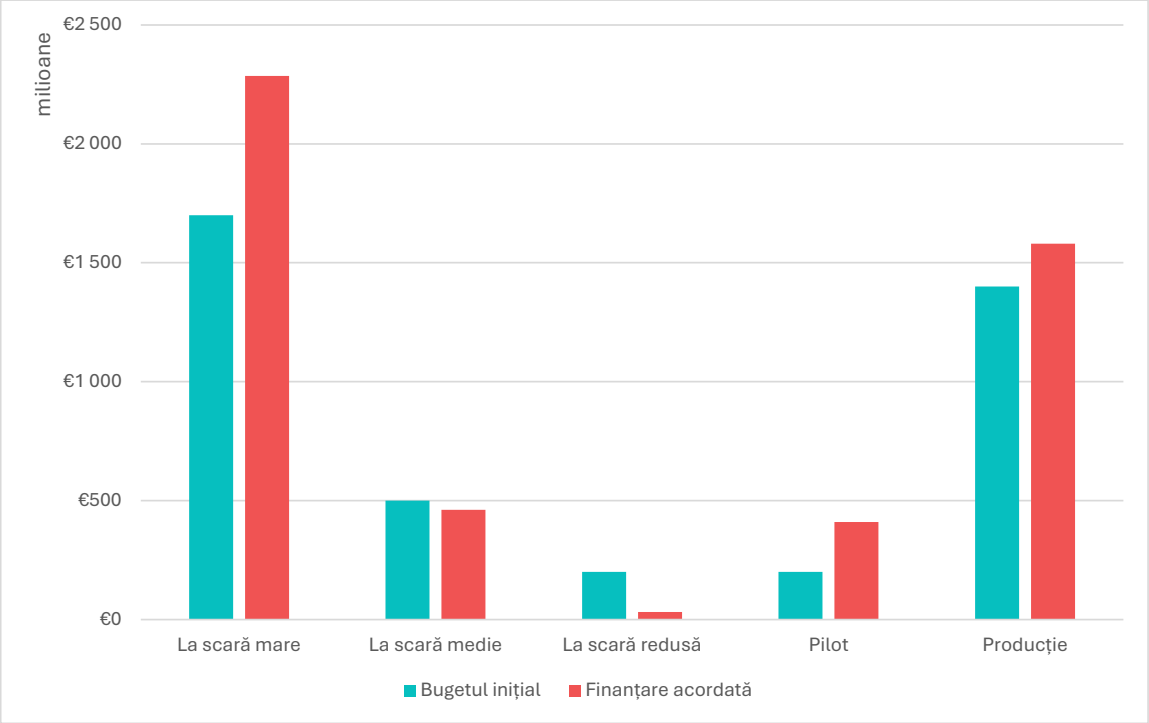

Figura 1: Valoarea grantului acordat și bugetul inițial al proiectelor în funcție de tema cererii de propuneri (IF23 NZT)[8]

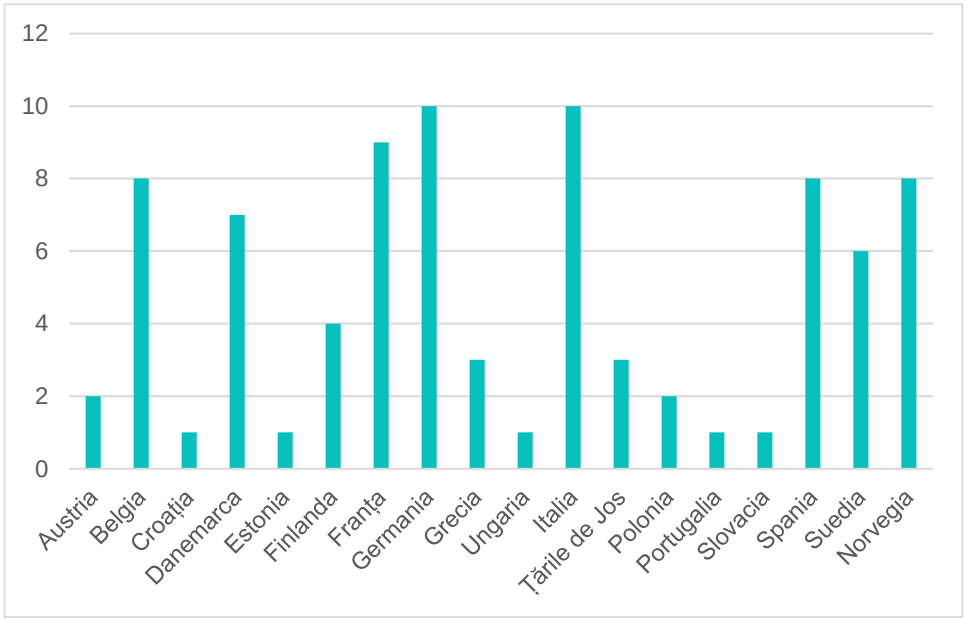

Figura 2: Numărul de proiecte selectate pentru finanțare în funcție de țara primului loc de implementare a proiectului (IF23 NZT)

([8]) În temeiul articolului 3 din Decizia Comisiei privind finanțarea acțiunilor din cadrul Fondului pentru inovare, este permisă o creștere cu până la 20 % peste contribuția maximă. Acest lucru a fost posibil datorită calității ridicate a solicitărilor primite în cadrul cererii de propuneri.

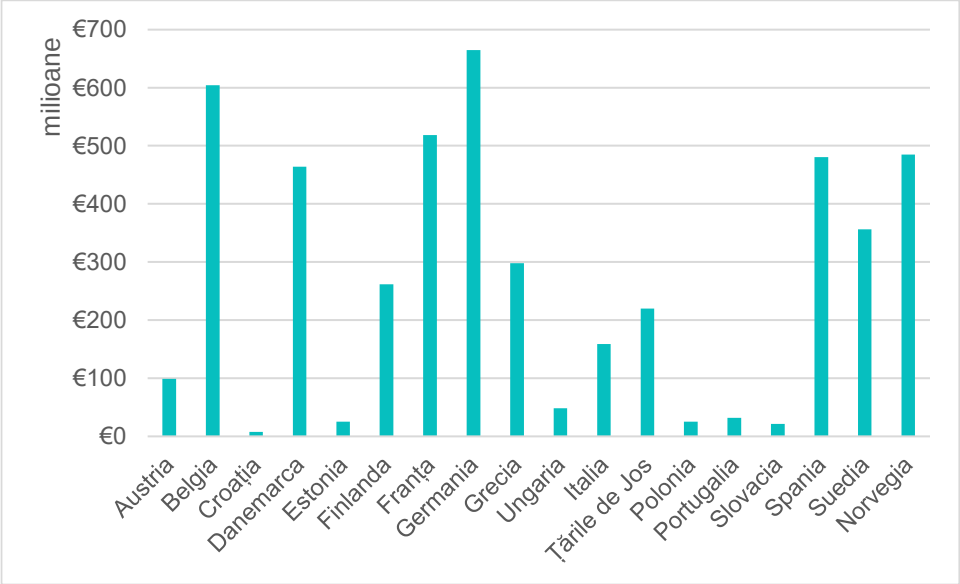

Figura 3: Valoarea grantului acordat pentru proiecte în funcție de țara primului loc de implementare a proiectului (IF23 NZT)

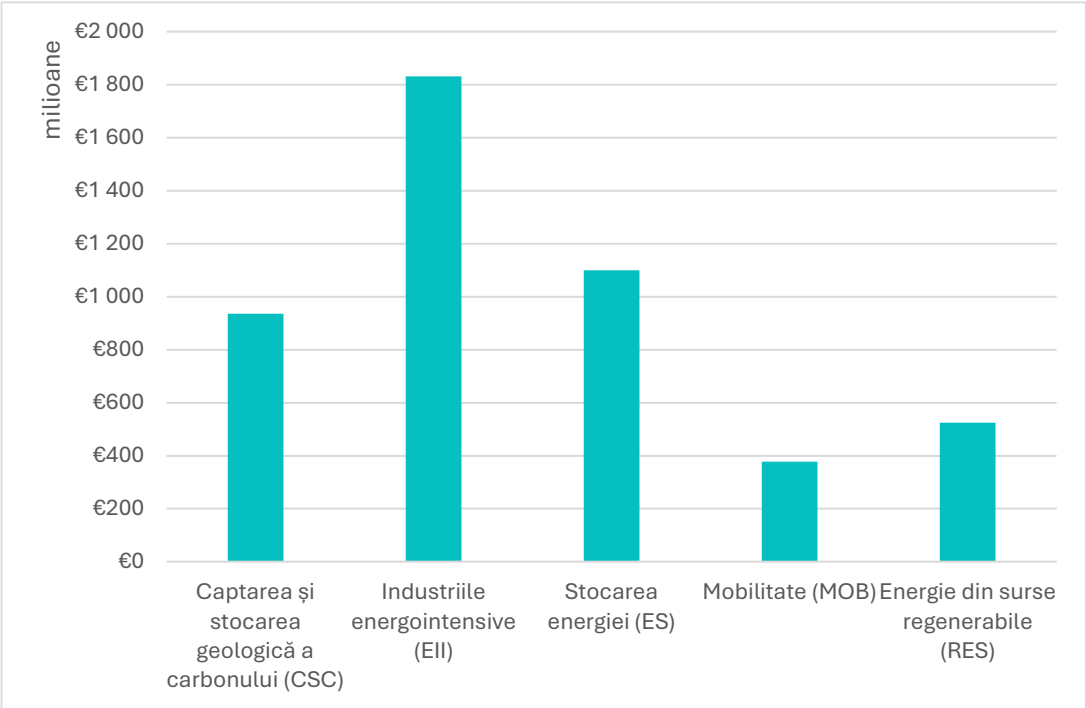

Figura 4: Valoarea grantului acordat în funcție de categoria proiectului

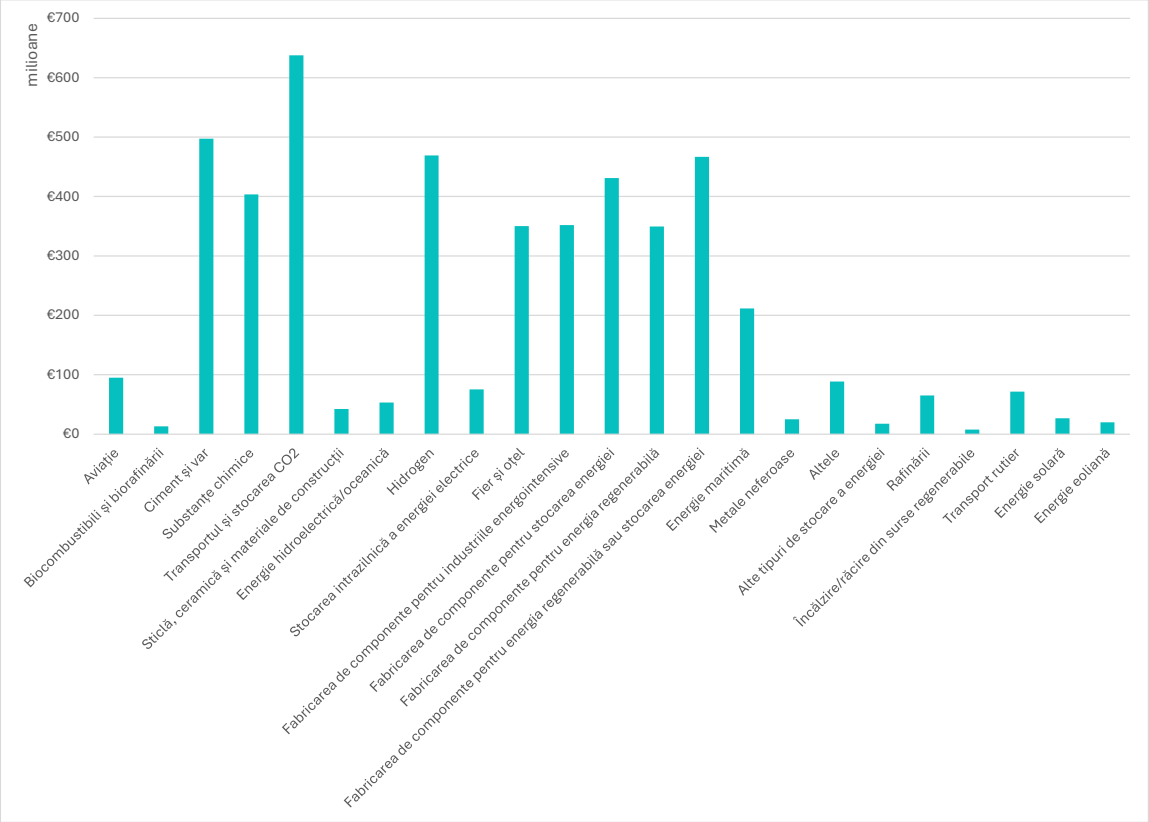

Figura 5: Valoarea grantului acordat în funcție de sectorul proiectului

2.1.2. Lansarea cererilor de propuneri IF24

La 3 decembrie 2024, Comisia a lansat cererile de propuneri din cadrul Fondului pentru inovare din 2024, cu 4,6 miliarde EUR alocate pentru a stimula tehnologiile care contribuie la obiectivul zero emisii nete, producția de celule de baterii pentru vehiculele electrice și hidrogenul din surse regenerabile.

Bugetul total a fost împărțit în trei cereri de propuneri:

(i) 2,4 miliarde EUR disponibile pentru tehnologiile care contribuie la obiectivul zero emisii nete (cererea de propuneri IF24 NZT),
(ii) 1 miliard EUR disponibil pentru fabricarea de celule de baterii pentru vehiculele electrice (cererea de propuneri IF24 pentru baterii),
(iii) 1,2 miliarde EUR pentru producția de hidrogen din surse regenerabile ([9]) (licitația IF24).

Toate cele trei cereri de propuneri includ **noi criterii de reziliență** pentru a sprijini inițiativa REPowerEU și a proteja UE de dependența de un singur furnizor.

Cererea de propuneri IF24 NZT urmărește să sprijine atât proiectele de decarbonizare la diferite scări, cât și proiectele axate pe fabricarea de componente pentru energia din surse regenerabile, stocarea energiei, pompele de căldură și producția de hidrogen. Proiectele vor fi evaluate pe baza potențialului lor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, a gradului de inovare, a maturității, a reproductibilității și a rentabilității lor. Pentru prima dată, țările au putut, de asemenea, să suplimenteze bugetul total al cererilor de propuneri periodice cu scheme naționale de finanțare

([9]) Încadrat în categoria combustibililor de origine nebiologică din surse regenerabile (RFNBO).

pentru proiecte de decarbonizare și de producere a energiei curate ([10]). Această nouă opțiune, denumită „**granturi ca serviciu**”, permite țărilor eligibile să se bazeze pe procesul de evaluare a Fondului pentru inovare și să raționalizeze procesul de aprobare a ajutoarelor de stat.

Cererea de propuneri **IF24 pentru baterii** este o noutate. Scopul său este de a consolida industria producătoare de baterii din UE prin sprijinirea proiectelor care produc celule inovatoare de baterii pentru vehicule electrice. Proiectele selectate vor sprijini **tranziția UE către o bază industrială curată, competitivă și rezilientă**, reducând dependența de importuri și promovând dezvoltarea de tehnologii curate și poziția de lider în sectorul industrial.

În perioada 17-18 decembrie 2024, CINEA și CLIMA au organizat zile de informare online pentru a prezenta principalele caracteristici și criterii de atribuire ale celor două cereri de propuneri, precum și învățămintele desprinse din cererile de propuneri anterioare. Inițiatorii de proiecte au avut termen de depunere a solicitării până la 24 aprilie 2025. Solicitanții selectați ar trebui să semneze acordurile de grant până în primul trimestru al anului 2026.

Licitația IF24 este descrisă în detaliu în raport.

2.2. Licitații

2.2.1. Rezultatele licitației IF23

La 19 februarie 2024, CINEA a anunțat că au fost primite 132 de oferte din 17 țări pentru licitația IF23 ([11]). Licitația a atins un nivel de suprasubscriere de 15. Serviciul de asistență a fost deschis în perioada de depunere a propunerilor și a răspuns la 352 de întrebări din partea solicitanților.

Capacitatea totală planificată a electrolizoarelor pentru toate ofertele a fost de 8,5 gigawați (GW). Pe o perioadă de 10 ani, acest lucru ar putea duce la un volum total al producției de 8,8 milioane de tone de hidrogen din surse regenerabile. În fiecare an, acest lucru ar putea acoperi aproape 10 % din obiectivul intern al inițiativei REPowerEU pentru 2030 privind producția de hidrogen din surse regenerabile.

Ofertele depuse au variat între 0,37 EUR și 4,50 EUR (preț maxim) pe kilogram de hidrogen produs.

Dintre cele 132 de oferte, 119 au fost eligibile și admisibile. În urma evaluării, CINEA a clasificat proiectele aprobate pe baza prețului de ofertă.

Până la 30 aprilie 2024, au fost selectate șapte proiecte pentru acordarea grantului din partea FI în valoare de aproximativ 720 de milioane EUR. Au fost depuse oferte cu un preț cuprins între 0,37 EUR și 0,48 EUR pe kilogram de hidrogen din surse regenerabile produs.

Până la 7 octombrie 2024, șase dintre cele șapte proiecte își semnaseră acordurile de grant respective. Proiectele vor fi puse în aplicare în patru țări ([12]). Cuantumul total al sprijinului se ridică la 695 de milioane EUR. Proiectele vor primi o subvenție între 8 milioane EUR și 245 de milioane EUR pentru instalații cu o capacitate de producere a energiei electrice exprimate în megawați

([10]) Granturile ca serviciu sunt disponibile, de asemenea, pentru proiecte de producție de tehnologii curate începând din 2025.

([11]) Licitația IF23 a fost lansată la 23 noiembrie 2023, cu un buget disponibil de 800 de milioane EUR. Ofertanții au avut termen de depunere a solicitării până la 8 februarie 2024.

([12]) Finlanda, Norvegia, Portugalia și Spania.

(MWe) cuprinsă între 35 MWe și 500 MWe. Acestea vor primi subvenția acordată numai dacă produc hidrogen RFNBO certificat și verificat într-o perioadă de până la 10 ani.

Proiectele selectate au acum la dispoziție până la cinci ani pentru a începe să producă hidrogen din surse regenerabile. Acestea au potențialul de a produce până la 1,52 milioane de tone de hidrogen RFNBO în primii 10 ani de funcționare, evitând peste 10 milioane de tone de echivalent CO_2. Producția din cadrul proiectelor va deservi numeroase sectoare, cum ar fi transportul maritim, transportul cu vehicule grele, agricultura și producția de e-metan și e-metanol.

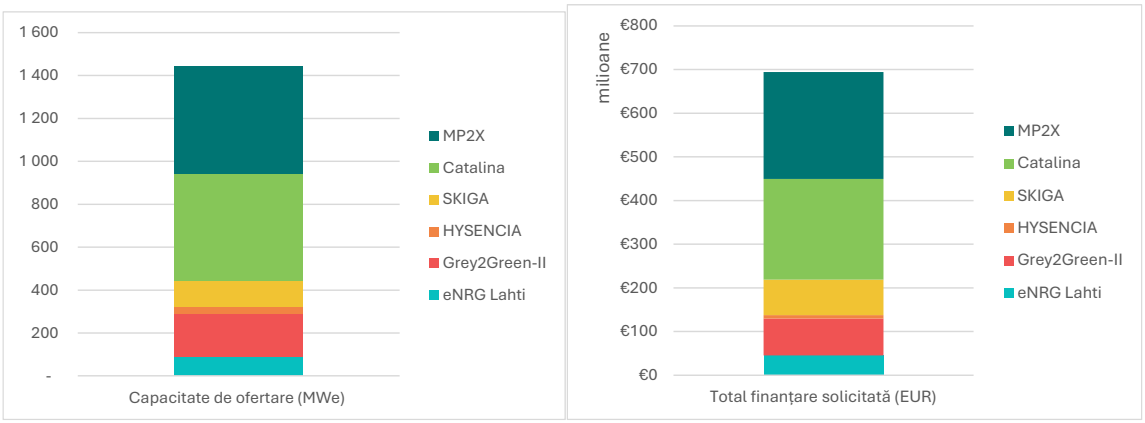

Figura 6: Capacitatea de ofertare pentru cele șase produse RFNBO semnate, declarate câștigătoare la licitația IF23

2.2.2. Lansarea licitației IF24

Licitația IF24, a doua licitație organizată de Banca Europeană pentru Hidrogen, a vizat sprijinirea atât a proiectelor de producție de hidrogen RFNBO, indiferent de sectorul în care va fi consumat acesta (1 miliard EUR), cât și a proiectelor cu cumpărători din sectorul maritim (200 de milioane EUR). Bugetul licitației a fost majorat cu 400 de milioane EUR în comparație cu licitația IF23.

Pentru a se pregăti pentru depunerea solicitărilor, inițiatorii de proiecte ar putea consulta documentele cererii de propuneri și secțiunea „Întrebări și răspunsuri” de pe Portalul UE pentru oportunități de finanțare și ofertare. De asemenea, Comisia i-a încurajat să discute despre garanția de bună execuție cu o instituție financiară cât mai curând posibil, pentru a le spori șansele de succes. La 10 decembrie 2024, CINEA a organizat o zi de informare online pentru a prezenta principalele caracteristici și criterii de atribuire ale noii licitații, precum și învățămintele desprinse din licitația anterioară. Ofertanții au avut termen de depunere a solicitării până la 20 februarie 2025. Ofertanții câștigători ar trebui să semneze acorduri de grant în termen de nouă luni de la închiderea cererii de propuneri.

2.2.3. Licitații ca serviciu

În timpul licitației IF23, Comisia a oferit pentru prima dată posibilitatea unei licitații ca serviciu (*auction-as-a-service* - AAAS). Schema permite țărilor eligibile să finanțeze ofertanții neselectați pentru sprijin financiar din cauza limitărilor bugetare. Prin urmare, țările eligibile pot beneficia de un proces de selecție la nivelul UE și pot utiliza fonduri naționale pentru a sprijini proiecte pe teritoriul lor, fără a fi necesară organizarea unei licitații separate la nivel național. Acest lucru asigură aprobarea rapidă și simplificată a ajutoarelor de stat, reducând sarcinile administrative și costurile pentru toate părțile.

Germania a fost prima țară care a utilizat această caracteristică, alocând până la 350 de milioane EUR din bugetul său pentru ofertele eligibile situate în țară. Această decizie a fost aprobată în temeiul normelor Uniunii privind ajutoarele de stat la 5 aprilie 2024 ([13]).

La 18 noiembrie 2024, Spania, Lituania și Austria au anunțat că vor participa la schema pentru licitația IF24, angajând până la 836 de milioane EUR din fonduri naționale pentru a sprijini proiecte în țările lor.

Mobilizarea finanțării în cadrul unei platforme unice de licitație a UE este o modalitate eficientă de a spori oportunitățile, reducând în același timp costurile pentru industrie. Aceste acțiuni demonstrează angajamentul statelor membre de a îndeplini obiectivele naționale și ale UE privind adoptarea energiei curate și sprijinirea decarbonizării industriei.

2.3. Legături cu alte programe

2.3.1. Banca Europeană de Investiții (BEI)

La 2 mai 2024, BEI a anunțat că sprijină implementarea EAVOR LOOP, un proiect inovator pentru un sistem geotermal de producere a energiei electrice și termoficare în Bavaria, cu un împrumut de aproape 45 de milioane EUR. Pentru acest proiect, selectat în cadrul celei de a doua cereri de propuneri la scară mare a Fondului pentru inovare, se semnase deja un grant la începutul anului 2023. Decizia respectivă subliniază rolul valoros al fondului în finanțarea și sprijinirea tehnologiilor scalabile esențiale pentru realizarea neutralității climatice și a securității energetice.

La 3 decembrie 2024, Comisia și BEI au anunțat un nou parteneriat pentru a sprijini investițiile în sectorul producției de baterii din UE. Acest parteneriat va avea ca rezultat o suplimentare (garantare a împrumuturilor) în valoare de 200 de milioane EUR din fond pentru programul InvestEU. Aceasta se adaugă sumei de 1 miliard EUR disponibile pentru fabricarea de celule de baterii pentru vehicule electrice în cadrul cererii de propuneri pentru baterii IF24. Ca parte a noului parteneriat, BEI investește, de asemenea, încă 1,8 miliarde EUR în lanțul valoric mai larg al producției de baterii. Aceste eforturi comune vor avea ca rezultat un sprijin public total de 3 miliarde EUR pentru dezvoltarea unei industrii europene a bateriilor competitive și durabile.

BEI este, de asemenea, responsabilă de asistența pentru dezvoltarea de proiecte (PDA), menită să faciliteze accesul la finanțare din fond și din alte sisteme ale UE, granturi naționale și finanțare privată. În 2024, BEI a semnat și a pus în aplicare 23 de acorduri PDA. În total, au fost finalizate 30 de misiuni PDA. De la începutul programului, 62 de proiecte au semnat un acord de sprijin și au fost puse în aplicare. Impactul PDA este din ce în ce mai vizibil. În 2024, nouă proiecte care nu fuseseră selectate anterior au obținut un grant în cadrul cererii de propuneri IF23. PDA a fost extinsă pentru a include dezvoltatorii de proiecte care nu au depus încă cereri la fond, cererile fiind depuse în prezent direct la BEI.

Pe lângă faptul că le permite inițiatorilor să își perfecționeze propunerile, BEI facilitează, de asemenea, accesul la alte oportunități de finanțare. În 2024, patru proiecte au primit un grant sau li s-a acordat un statut special la nivel național, trei au fost selectate de Breakthrough Energy Catalyst fie ca beneficiar al grantului/finanțării, fie ca o întreprindere energetică, unul a fost inclus pe lista proiectelor de interes comun (PIC), iar un altul a fost inclus pe lista proiectelor pentru acordarea mărcii STEP.

([13]) A se vedea Orientările privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie.

2.3.2. Platforma Tehnologii strategice pentru Europa (STEP)

La 7 februarie 2024, Comisia a lansat STEP, o inițiativă menită să sporească competitivitatea industrială a UE și să reducă dependențele sale externe. Platforma STEP mobilizează resursele financiare dintr-o serie de programe de finanțare ale UE, inclusiv Fondul pentru inovare. Aceasta aplică o etichetă de calitate pentru a oferi o mai mare vizibilitate proiectelor promițătoare în domeniul tehnologiilor profunde și digitale curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor.

În octombrie 2024, Comisia a selectat 85 de proiecte inovatoare care contribuie la obiectivul zero emisii nete în vederea acordării de granturi în valoare totală de 4,8 miliarde EUR în cadrul cererii de propuneri IF23. Toate proiectele au obținut o marcă STEP. Alte 64 de proiecte nefinanțate au primit, de asemenea, o marcă, dintre care 39 au fost de acord cu publicarea informațiilor proprii de către Comisie.

Începând din decembrie 2024, pe portalul STEP a fost publicată prima listă de proiecte cărora li s-a acordat o marcă STEP. Comisia promovează în mod activ proiectele respective pe lângă organismele de finanțare publică, de exemplu autoritățile de management ale fondurilor politicii de coeziune și ale planurilor de redresare și reziliență din statele membre, precum și pe lângă investitorii privați. Ca un semn de distincție, marca STEP ar trebui să ajute proiectele în atragerea de finanțare privată.

3. SITUAȚIA PORTOFOLIULUI FONDULUI PENTRU INOVARE ÎN 2024

3.1. Prezentare generală a rezultatelor cererilor de propuneri

Începând din 2020, Comisia a organizat opt cereri de propuneri pentru granturi periodice și două proceduri de licitare concurențială ([14]). Până la sfârșitul anului 2024, 131 de proiecte semnaseră acorduri de grant în valoare totală de 7,4 miliarde EUR sub formă de sprijin. Sunt în curs de elaborare acorduri pentru alte 86 de proiecte. Toate cererile de propuneri au fost suprasubscrise, suma medie solicitată fiind de nouă ori mai mare decât bugetul disponibil.

([14]) Cererea de propuneri și licitația IF24 au fost deschise pentru depunerea propunerilor începând cu 31 decembrie 2024.

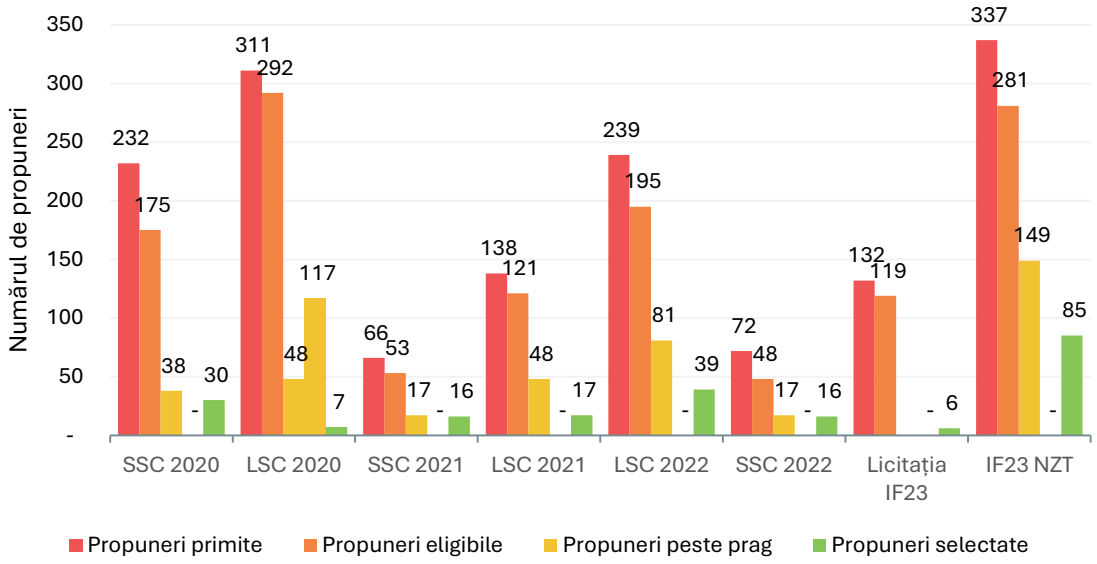

Figura 7: Defalcarea rezultatelor participării la cererea de propuneri ([15])

3.2. Maturitatea proiectelor, stadiul punerii în aplicare și provocările

Până la sfârșitul anului 2024, un total de 36 de proiecte ajunseseră la obiectivul intermediar „închidere financiară”. Obiectivul intermediar indică faptul că proiectele au obținut atât finanțarea necesară, cât și autorizațiile de mediu și de construcție. Dintre aceste 36 de proiecte, șapte au înregistrat progrese până la următorul obiectiv intermediar, „demararea proiectului”, astfel cum a fost aprobat de CINEA. Între timp, celelalte 82 de proiecte active urmăresc în prezent să ajungă la stadiul de „închidere financiară”. Până în prezent, au fost acordate 306 milioane EUR, cu următoarea repartizare a plăților între cele 44 de proiecte care au primit o plată.

([15]) Întrucât proiectele de licitație eligibile sunt clasificate în funcție de preț, nu este relevantă categoria „peste prag”.

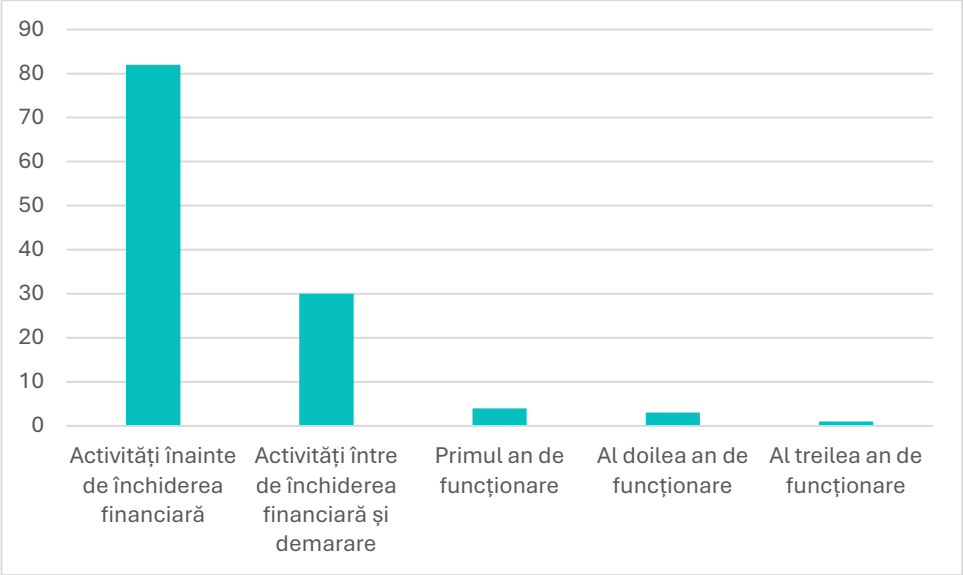

Figura 8: Etapa proiectului

Întreruperi

Până la sfârșitul anului 2024, un total de 11 proiecte fuseseră întrerupte, dintre care nouă în cursul anului. Între timp, 120 de proiecte sunt în curs ([16]) (proiectele IF23 NZT nu semnaseră încă acorduri de grant).

Motivele întreruperilor au inclus creșteri semnificative neprevăzute ale costurilor proiectului (cinci proiecte), retragerea unui partener de proiect (două proiecte), creșteri ale prețurilor la materiile prime (un proiect), incapacitatea de a găsi un achizitor adecvat (un proiect), încălcarea obligațiilor care decurg din acordul de grant (un proiect) și incapacitatea de a ajunge la o decizie finală de investiție (un proiect).

3.3. Portofoliu în funcție de sector

Portofoliul fondului ([17]) cuprinde cinci categorii:

(i) captarea și stocarea geologică a carbonului (CSC);
(ii) industriile energointensive (EII);
(iii) stocarea energiei (ES);
(iv) mobilitate (MOB);
(v) stocarea energiei din surse regenerabile (RES).

([16]) „Proiecte în curs” sunt acele proiecte semnate care sunt demarate, dar nu au fost încă întrerupte.

([17]) Toate analizele portofoliului se bazează pe proiecte care sunt active (nu au fost întrerupte) și care au semnat acorduri de grant la 31 decembrie 2024. Prin urmare, sunt incluse șase dintre cele șapte proiecte din cadrul licitației pentru hidrogen din cadrul IF23, dar la momentul respectiv nu existau proiecte pentru cererile de propuneri IF23 NZT în portofoliu.

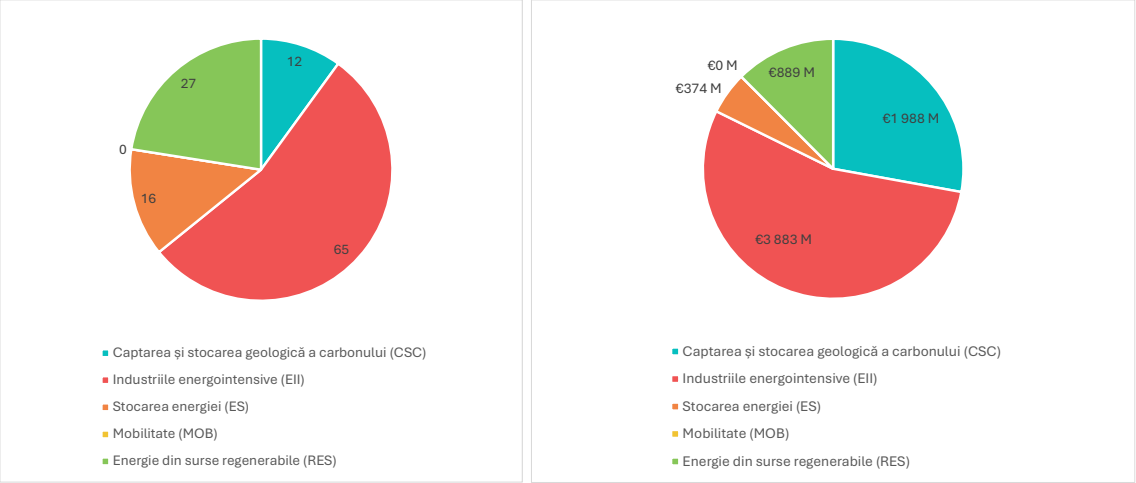

Figura 9: Defalcarea proiectelor în funcție de categorie (numărul de proiecte și finanțarea acordată)

Sectoarele cele mai reprezentate în portofoliul fondului sunt „hidrogen” (22 de proiecte), „ciment și var” (13 proiecte) și „producția de componente pentru energia din surse regenerabile sau stocarea energiei” (11 proiecte). Sectorul care beneficiază de cea mai mare finanțare (1,9 miliarde EUR) este în continuare sectorul „ciment și var”, datorită investițiilor semnificative necesare pentru proiectele din acest domeniu, care includ, în general, tehnologia CSC. Sectorul care a primit al doilea cel mai mare sprijin (1,4 miliarde EUR) a fost cel al „hidrogenului”, deoarece hidrogenul este o investiție transsectorială care sprijină decarbonizarea într-o varietate de sectoare, inclusiv aviația și transportul maritim (prin combustibili sintetici), industriile energointensive (înlocuirea combustibililor fosili în diverse procese, inclusiv producția de oțel și de energie termică) și producția de energie electrică (stocarea energiei pe termen lung). Investițiile sunt, de asemenea, ridicate în sectorul substanțelor chimice (790 de milioane EUR) și în rafinării (290 de milioane EUR), cu o varietate de proiecte care vizează înlocuirea combustibililor fosili cu produse principale, cum ar fi materialele plastice, biocombustibilii, metanolul, amoniacul și substanțele chimice organice.

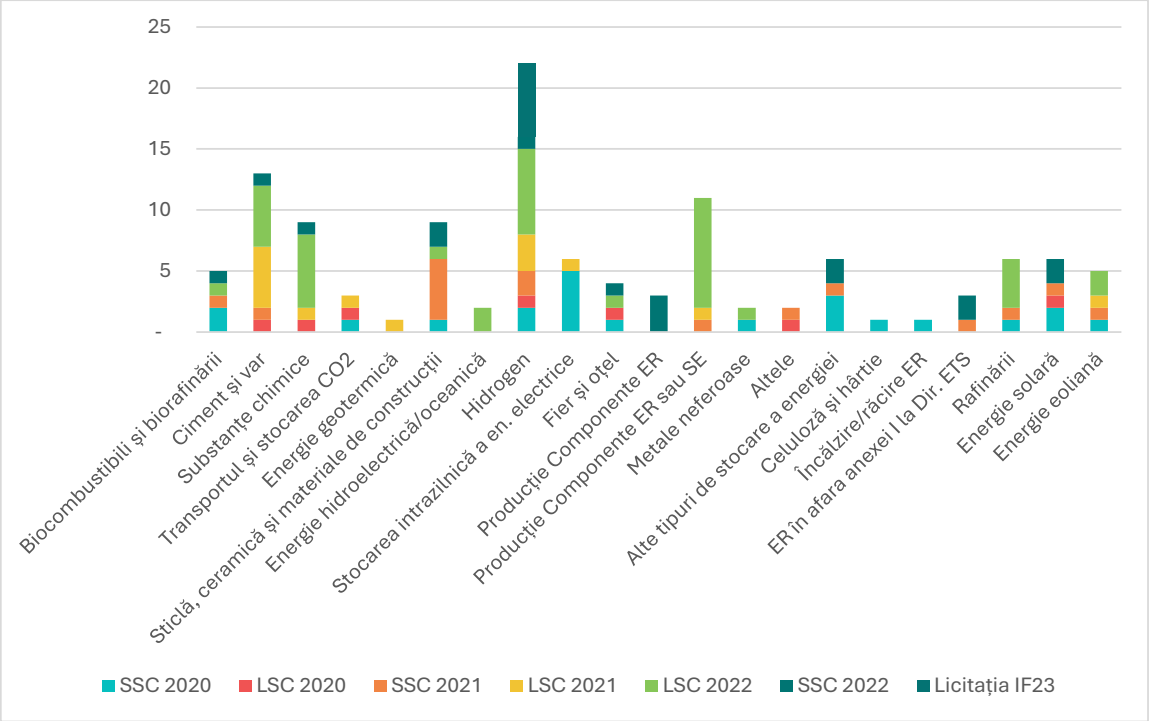

Figura 10: Numărul de proiecte în funcție de sector

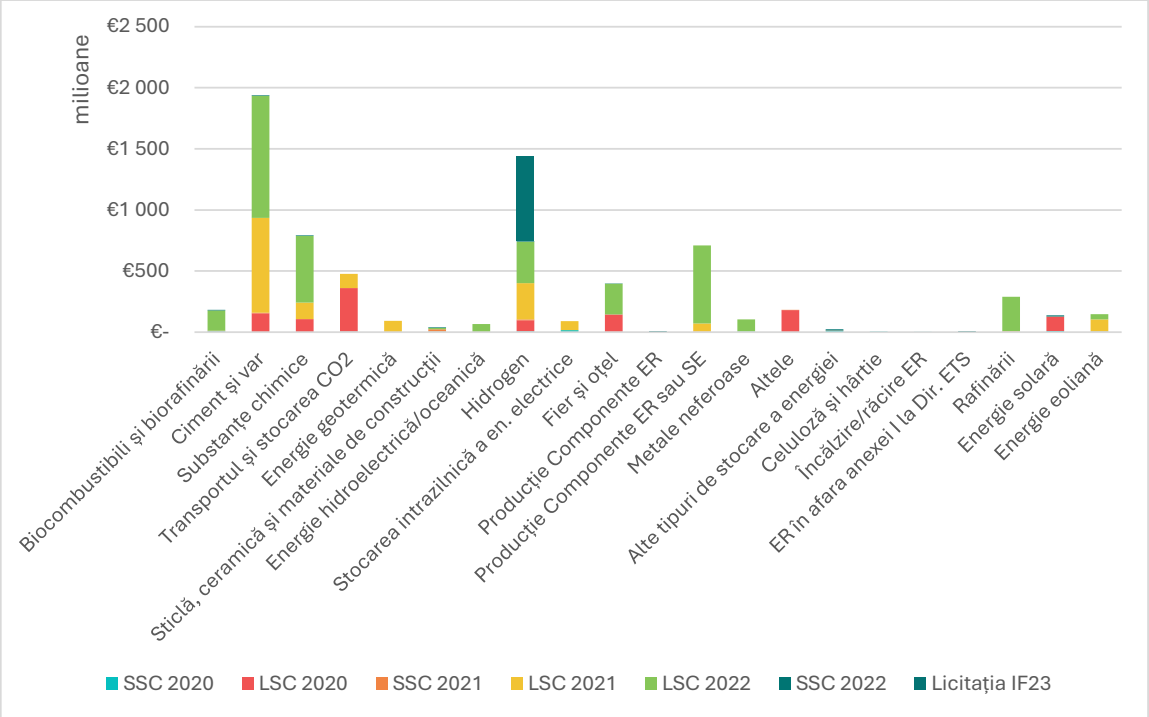

Figura 11: Finanțare acordată în funcție de sector

3.4. Echilibrul geografic

La sfârșitul anului 2024, 24 dintre cele 30 de țări eligibile din UE și din SEE semnaseră cel puțin un proiect în cadrul FI, 14 țări având cel puțin trei proiecte în curs. Țările cu cel mai mare număr de proiecte sunt Spania (21), Franța (14), Italia (11), Germania (10) și Țările de Jos (9). Odată cu

rezultatele IF23, numărul țărilor cu cel puțin un proiect din portofoliul FI va crește la 26, fiind atribuite proiecte atât pentru Estonia, cât și pentru Slovacia.

Principalul motiv pentru care un număr mic de proiecte au primit finanțare în celelalte țări constă în faptul că nu au fost primite multe propuneri din partea acestor țări. Până la IF23 inclusiv, solicitanții au prezentat șapte proiecte admisibile în România, două în Luxemburg și unul în Malta. Nu s-a primit nicio solicitare din partea Liechtensteinului.

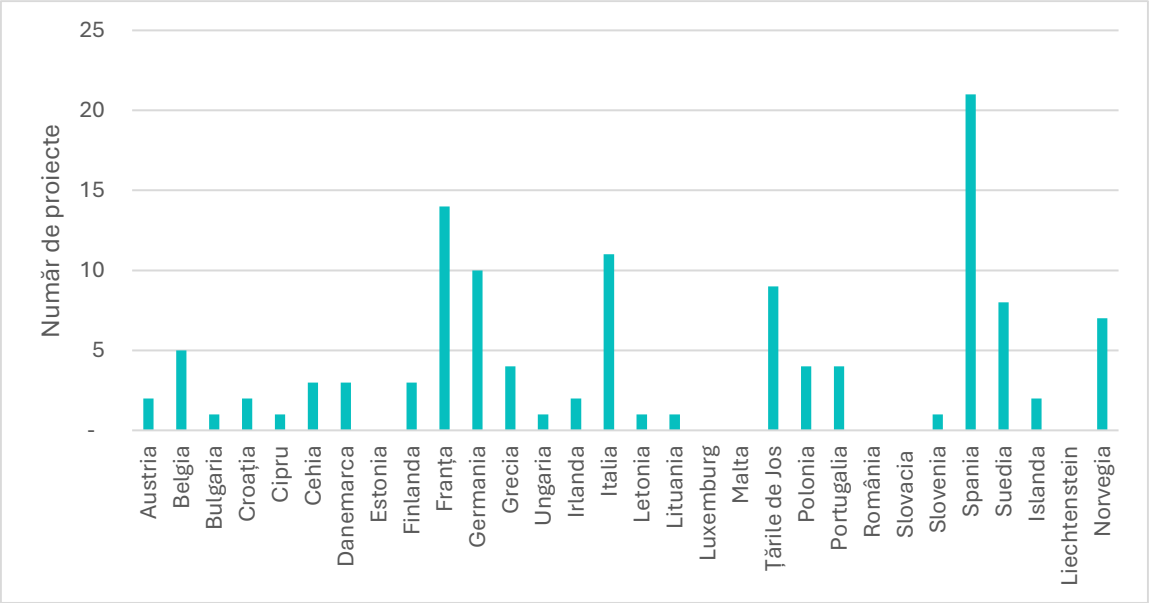

Figura 12: Numărul de proiecte în funcție de țara primului loc de implementare a proiectului ([18])

Din punct de vedere al finanțării, Spania (1,0 miliarde EUR), Germania (867 de milioane EUR), Suedia (782 de milioane EUR), Belgia (671 de milioane EUR) și Norvegia (572 de milioane EUR) au primit cea mai mare parte a sprijinului din partea FI. Diferența dintre finanțare și numărul de proiecte se datorează faptului că dimensiunea medie a proiectelor este mai mare în țări precum Belgia, Norvegia și Suedia, unde există o pondere mai mare a proiectelor industriale energointensive, cum ar fi proiectele privind oțelul verde și CSC, care tind să fie investiții mai mari, cu utilizare intensivă a capitalului.

([18]) Locurile de implementare a proiectului se bazează pe locul principal de implementare a proiectului. Țara beneficiară nu este luată în considerare.

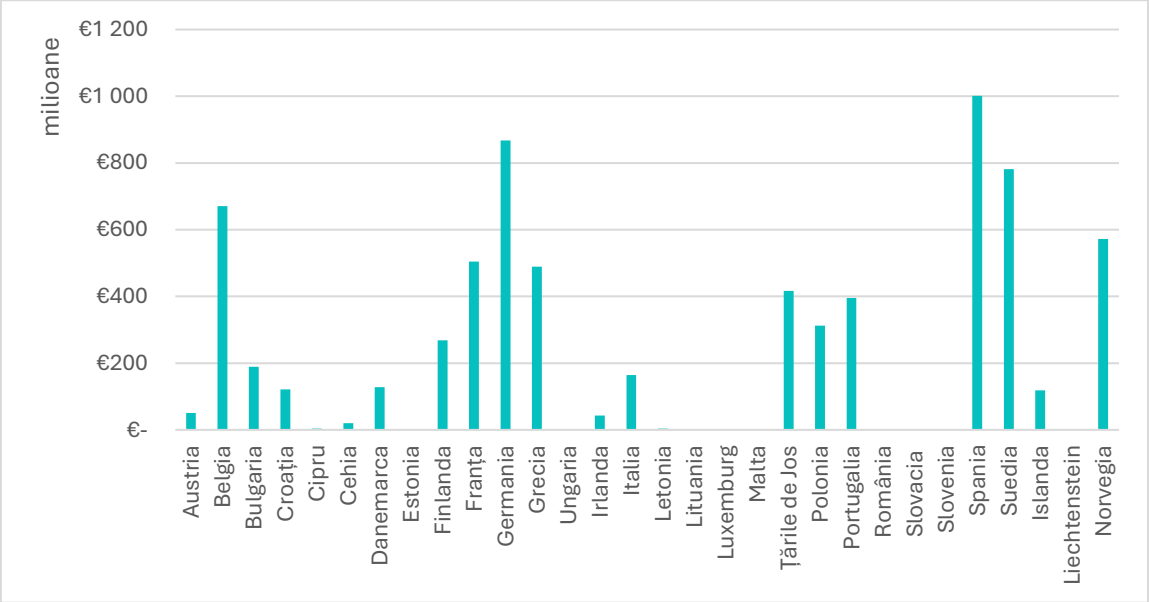

Figura 13: Finanțare acordată în funcție de țară

Desigur, există o varietate de factori care influențează ponderea geografică a finanțării pe care o poate primi o țară. Acești factori pot include numărul de propuneri prezentate de o țară, dimensiunea economiei sale, numărul de activități industriale eligibile, sprijinul acordat de statele membre entităților care elaborează propuneri, disponibilitatea cofinanțării etc. În cazul proiectelor de licitație, prețul energiei electrice este, de asemenea, un aspect important. Proiectele primesc finanțare din Fondul pentru inovare exclusiv pe baza excelenței. Echilibrul geografic este luat în considerare la selectarea proiectelor doar într-o măsură limitată ([19]).

Pentru a ilustra ponderea finanțării primite de țări în raport cu dimensiunea economiei lor și cu prezența industriilor relevante, se face comparația de mai jos între PIB și ponderea emisiilor ETS.

Putem observa că economiile importante, cum ar fi Germania, Franța și Italia, sunt relativ subreprezentate atât în ceea ce privește ponderea lor ETS, cât și PIB-ul. În cazul Germaniei și Franței, această situație urmează să se îmbunătățească odată cu rezultatele cererii de propuneri IF23 NZT, proiectele din Germania primind o cotă de 664 de milioane EUR, iar proiectele din Franța primind o cotă de 518 milioane EUR. Printre țările care depășesc atât ponderea lor ETS, cât și dimensiunea PIB-ului lor se numără Belgia, Norvegia, Spania și Suedia.

([19]) În cererea de granturi periodice, atunci când se clasifică proiecte cu același punctaj, se acordă prioritate propunerilor din țări cu un număr mai mic de propuneri de rang înalt.

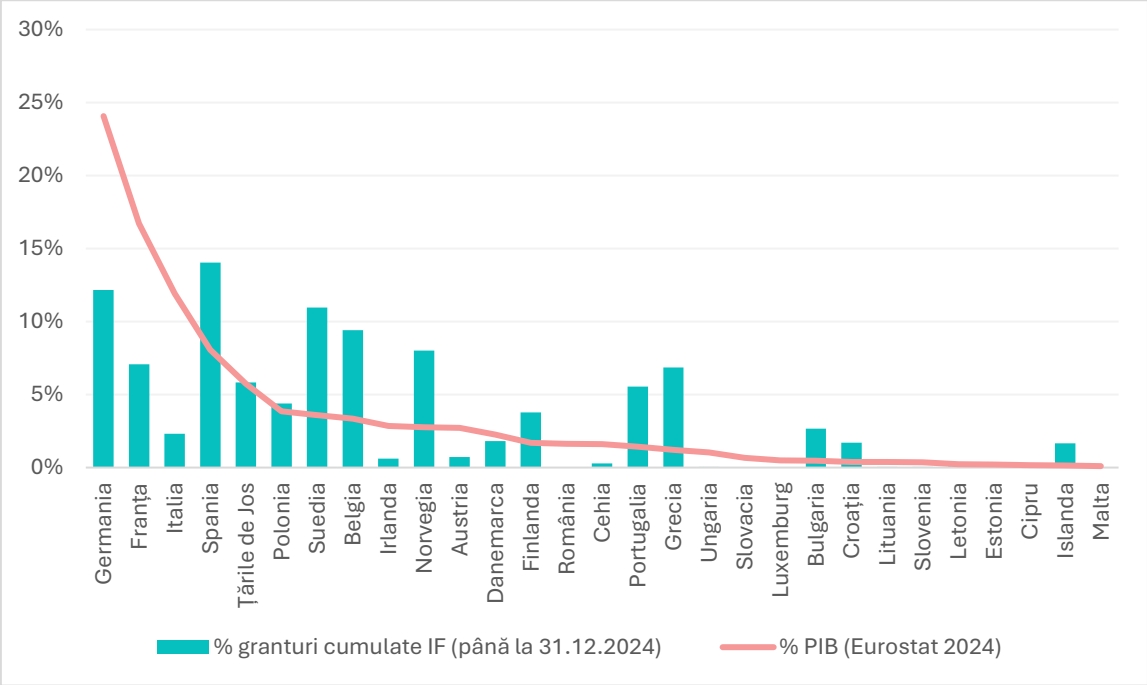

Figura 14: Distribuția geografică în funcție de ponderea PIB-ului ([20]) și de ponderea finanțării din FI

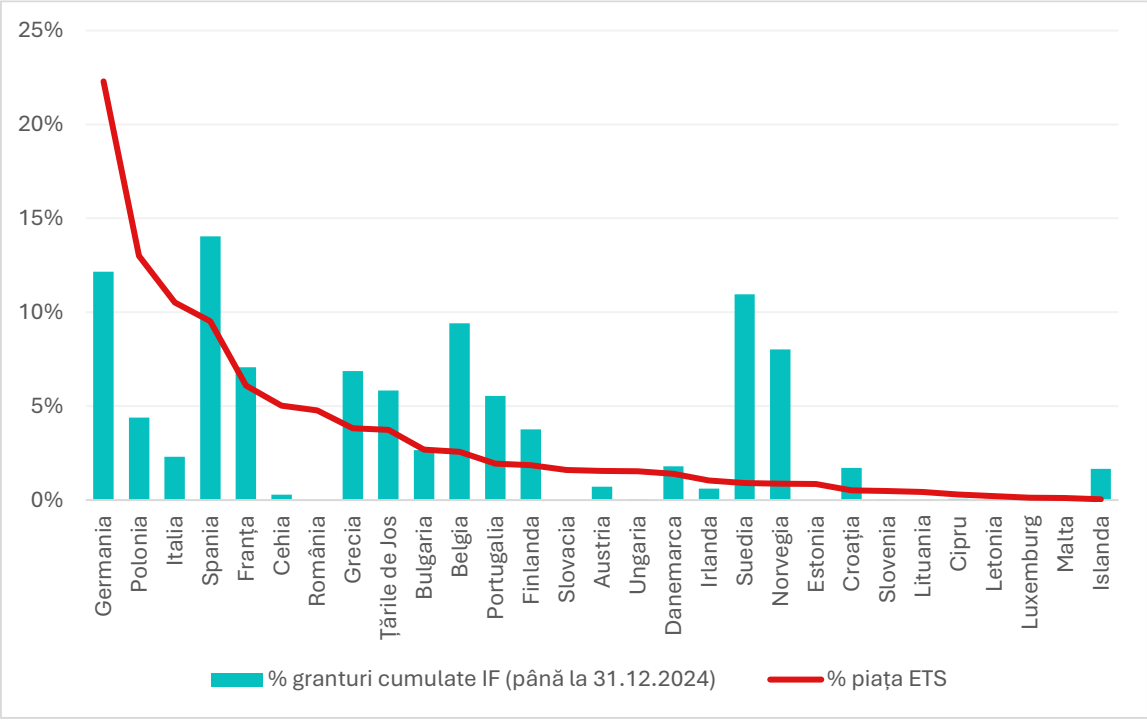

Figura 15: Repartizarea geografică în funcție de ponderea ETS ([21]) și de ponderea finanțării din FI

([20]) Produsul intern brut la prețurile pieței din 2024 (Eurostat 2025).

([21]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32020D2166.

Fondul pentru inovare a instituit mai multe mecanisme pentru a ajuta toate statele membre și țările SEE să prezinte propuneri de calitate în cadrul FI. Printre acestea se numără sprijinirea punctelor de contact naționale (PCN) din fiecare stat membru, asistența tehnică pentru țările cu niveluri scăzute de participare și furnizarea de asistență pentru dezvoltarea de proiecte (PDA) cu indicatori-cheie de performanță geografici specifici.

3.5. Evitarea emisiilor de GES

Se preconizează că cele 120 de proiecte din portofoliul fondului la sfârșitul anului 2024 vor evita un total de 489 de milioane de tone de echivalent CO_2 în primul deceniu de funcționare, ceea ce corespunde, în medie, o finanțare de 69 EUR per kg de echivalent CO_2 evitat.

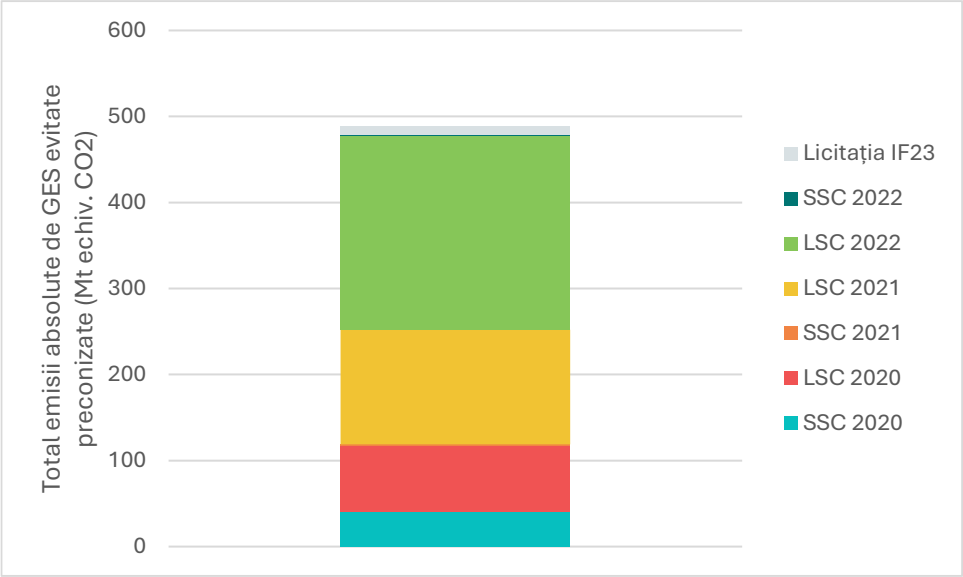

Figura 16: Evitarea preconizată a emisiilor de gaze cu efect de seră în funcție de cererea de propuneri

4. COMUNICARE ȘI CREȘTEREA VIZIBILITĂȚII

4.1. Rețeaua de puncte naționale de contact

Fondul sprijină în mod activ autoritățile naționale și oferă feedback prin participarea la zile naționale de informare și la activități de informare la nivel local. În cadrul axei de lucru „Asistență tehnică pentru statele membre", au fost organizate sesiuni de formare pentru toate punctele naționale de contact ale fondului. În plus, au fost furnizate materiale de comunicare în limbile locale pentru a sprijini punctele naționale de contact în eforturile lor de informare și comunicare la nivel local. În 2024, cinci sesiuni de formare au acoperit subiecte precum strategiile de comunicare, mecanismul licitației pentru hidrogenul din surse regenerabile și modul în care granturile din cadrul fondului pot fi combinate cu alte surse de finanțare publică atât la nivelul UE, cât și la nivel național. Au fost organizate periodic reuniuni privind progresele înregistrate pentru a ține la curent punctele naționale de contact cu privire la cele mai recente evoluții politice. Această axă de lucru

va continua în 2025, cu un nou contract, cu scopul de a consolida rolul punctelor naționale de contact în promovarea la nivel local a fondului și în abordarea eficace a cererilor solicitanților.

4.2. Grupul de experți al Fondului pentru inovare și implicarea părților interesate

În 2024, Comisia a organizat două reuniuni ale grupului de experți al Fondului: la 27 iunie și la 14 noiembrie 2024 ([22]). Rezultatele licitației IF23 și ale cererii de propuneri IF23 au fost prezentate în cadrul reuniunilor, împreună cu rezultatele consultării părților interesate cu privire la viitoarea cerere de propuneri IF 2024. Au fost discutate, de asemenea, condițiile și licitațiile ca serviciu cu privire la licitația din 2024 pentru hidrogen din surse regenerabile (licitația IF24). Au fost partajate, de asemenea, principalele cereri de propuneri din 2024 pentru tehnologii „zero net" (cererea de propuneri IF24) și pentru producția de celule de baterii pentru vehicule electrice (IF24 pentru baterii). Scopul reuniunilor a fost de a prezenta cele mai recente evoluții ale fondului și de a colecta contribuții din partea țărilor eligibile și a reprezentanților industriei cu privire la viitoarele direcții care urmează să fie adoptate de fond.

4.3. Schimbul de cunoștințe

Activitățile de schimb de cunoștințe vizează schimbul de experiență și de feedback în materie de politică dobândite prin punerea în aplicare a tehnologiilor de pionierat cu dezvoltatorii de proiecte, cu investitorii, cu autoritățile publice și cu publicul. În 2024, au avut loc trei evenimente dedicate schimbului de cunoștințe cu ușile închise, axate pe diferite căi tehnologice. Primul eveniment, de la 21 martie 2024, s-a axat pe lanțul valoric al energiei din surse regenerabile, cu feedback în materie de politică furnizat autorităților locale, regionale, naționale și ale UE. Un al doilea atelier, din octombrie 2024, pe tema CSC a reunit proiecte de captare a CO_2 sprijinite de Fondul pentru inovare, viitori operatori de instalații de stocare a CO_2 și reprezentanți ai statelor membre și ai Comisiei Europene. În cele din urmă, un atelier de lucru privind proiecte din sectorul hidrogenului s-a axat pe principalele concluzii ale proiectelor, de la autorizare la construcție. Un rezumat al activităților de schimb de cunoștințe este furnizat în „Raportul anual privind schimbul de cunoștințe al Fondului pentru inovare".

La 11 aprilie 2024, Comisia și CINEA au organizat cea de a patra conferință privind tehnologiile curate. Participanții au analizat căi de consolidare a producției europene de dispozitive bazate pe tehnologii curate și de componente ale acestora pentru energia din surse regenerabile și stocarea energiei. Vicepreședintele executiv al Comisiei, Maroš Šefčovič, a deschis conferința, subliniind importanța producției de tehnologii curate pentru Europa. Mai multe proiecte au prezentat căi și soluții concrete menite să sprijine tranziția Europei către neutralitatea climatică. Conferința s-a încheiat cu o dezbatere privind deblocarea investițiilor în producția de tehnologii curate. Evenimentul a atras un public divers, inclusiv factori de decizie, investitori, lideri din industrie și alte părți interesate, care au sensibilizat publicul cu privire la numeroasele oportunități de afaceri pe care fondul le oferă finanțatorilor publici și privați. Un număr total de 400 de participanți au participat în persoană, alături de aproximativ 900 de participanți online conectați la transmisia în direct, demonstrând raza largă de acțiune a evenimentului.

([22]) Procesele-verbale ale reuniunilor sunt disponibile la adresa: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-funding-climate-action/innovation-fund/innovation-fund-expert-group_en.

4.4. Povești de succes

În 2024, DG CLIMA și CINEA au elaborat șapte povești din cadrul proiectelor care servesc drept instrumente esențiale de comunicare, explicând tehnologiile complexe într-un mod ușor de înțeles pentru persoanele care trăiesc în UE. Poveștile au un rol esențial în sensibilizarea cu privire la inițiativele UE de combatere a schimbărilor climatice, evidențiind impactul tangibil al EU ETS și al fondului și informând comunitățile locale cu privire la proiectele regionale, astfel încât să încurajeze asumarea responsabilității și să inducă un sentiment de mândrie. În plus, poveștile proiectelor sporesc vizibilitatea, oferind oportunități pentru proiecte de a atrage potențiali investitori și părți interesate și obținând în același timp sprijin public local. Acestea sunt publicate pe site-ul DG CLIMA și sunt partajate pe platformele noastre de comunicare socială, ceea ce ne permite să ajungem la un public mai larg.

5. CONCLUZII

În 2024, Fondul pentru inovare și-a consolidat și mai mult rolul de instrument central în sprijinirea tranziției UE către neutralitatea climatică. Prin angajarea a 11,2 miliarde EUR ([23]) până la sfârșitul anului 2024 pentru implementarea tehnologiilor de pionierat, aducerea acestora pe piață și extinderea tehnologiilor mai mature, consolidarea legăturilor cu alte programe și instituții financiare ale UE și partajarea pe scară largă a cunoștințelor dobândite în acest proces, FI a contribuit în mod semnificativ la decarbonizarea eficientă din punctul de vedere al costurilor a industriilor europene, sporind în același timp competitivitatea industrială și securitatea energetică. Faptul că cererile de propuneri și licitațiile sunt încă suprasubscrise subliniază necesitatea sprijinului public și demonstrează relevanța fondului pentru provocarea Europei de a deveni primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050.

FI rămâne, de asemenea, extrem de relevant pentru promovarea obiectivelor Pactului pentru o industrie curată și pentru punerea în aplicare a planului UE pentru prosperitate și competitivitate durabilă. În pofida oportunităților clare de a dezvolta soluții de decarbonizare atât de necesare, există încă provocări care trebuie înfruntate. Pentru a contribui la sporirea succesului proiectelor inovatoare și pentru a încuraja depunerea de propuneri în toate statele membre, FI își consolidează instrumentele de sprijin inițial în etapa de dezvoltare a proiectului. În special, asistența pentru dezvoltarea de proiecte și sprijinul pentru punctele de contact naționale au potențialul de a îmbunătăți în continuare echilibrul geografic și sectorial. Pe de altă parte, caracteristicile „ca serviciu” ale Fondului pentru inovare pot spori impactul fondului, reducând în același timp sarcina administrativă atât pentru solicitanți, cât și pentru administrațiile naționale.

Portofoliul dinamic al FI conține deja 199 de proiecte active selectate în 26 de țări și crește din ce în ce mai rapid. În octombrie 2024, s-a anunțat că alte 85 de proiecte din 18 țări au fost selectate numai din cererea de propuneri IF23 „zero net”. Odată cu lansarea, la sfârșitul anului 2024, a unor cereri de producere de tehnologii „zero net”, de producție de baterii și de hidrogen din surse regenerabile în valoare de 4,6 miliarde EUR, fondul va continua să își consolideze rolul în accelerarea decarbonizării industriale și în extinderea tehnologiilor curate strategice în întreaga UE.

([23]) Sunt incluse proiectele în curs deja semnate și proiectele selectate din cadrul IF23, dar nesemnate încă.